

DET NORSKE JORD- OG MYRSELSKAP

Årsmelding for 1982

Ved direktør Ole Lie

OVERSIKT

Året 1982 er det 80. arbeidsår for Det norske jord- og myrselskap. Opprinnelsen er Det norske myrselskap, stiftet 11. desember 1902 og Selskapet Ny Jord stiftet 23. juni 1908.

Styret fant at selskapet burde markere denne begivenheten og besluttet å holde et bredt anlagt fagmøte. Det ble søkt samarbeid med Institutt for jordkultur ved NLH, Norsk forening for jordforskning og Statens fagteneste for landbruket. Fagmøtet ble holdt 18. og 19. november i Auditorium Maximum ved NLH. Det samlet så godt som «fullt hus». Temaet for møtet var dyrkajordas kulturtilstand.

Det er grunn til å karakterisere fagmøtet som meget vellykket. De mest aktuelle spørsmål vedrørende dyrkajordas kulturtilstand ble utredet og drøftet. Foredragene er publisert i eget fortrykk og sendt til landbrukskontorene og andre interesserte.

Styret vil understreke at selskapet i 1982 har hatt stor aktivitet med undersøkelser av aktuelle dyrkingsfelter og arealer som blir berørt av forskjellige utbyggingstiltak. Det er her kraftutbygging i vassdrag som dominerer. Selskapet har således hatt en rekke store oppdrag vedrørende samla plan for disponeringen av vassdragene. Forvaltningen av vannressursene kommer ofte inn i bildet som en aktuell oppgave. Disse sakene krever omfattende undersøkelser og registreringer.

Det har også i 1982 vært stor interesse for nydyrking. Selskapet har bistått med undersøkelser og vurdering av dyrkingsmulighetene på en rekke felter. I mange

tilfeller blir selskapet anmodet om å utarbeide planer for senking, drenering og oppdyringsarbeider.

Det norske jord- og myrselskap har også i 1982 utført arbeid med forberedelse av bureising på selskapets egne felt. Interessen for bureising er fortsatt stor hos jordsøkende ungdom, men det er vanskelig å få lån og tilskott. På grunn av prisstigningen har dessuten økonomien ved bureising blitt vanskeligere. Uten at bureiseren har en betydelig egenkapital vil prosjektene ofte være dømt til å mislykkes.

Under selskapets representantskapsmøte 18. august 1982 ble tilskuddsordningen til bureising og nydyrking behandlet. Det ble fra representantskapet rettet en henvendelse til Landbruksdepartementet om å etablere en ordning som stiller bureisingsbrukene gunstigere ved prioritering av tilskott. Samtidig ble det foreslått å høyne dyrkingstilskottene pr dekar og desuten å øke kvoten til nydyrking.

For å kunne skaffe mer jord til bureising og bruksutbygging for øvrig, har selskapet også gjort henvendelse til Landbruksdepartementet om at dyrkbare arealer av Statens skogers eiendommer bør stilles til disposisjon for slike formål. Det er i denne forbindelse først og fremst tatt sikte på arealer som er lavproduktive til skogproduksjon

Selskapet har i meldingsåret også tatt seg av en rekke saker vedrørende utnyttelse av torvressursene. Torvdriften har i likhet med tidligere år, krevd en god del konsulentarbeid. Registrering av torvressursene i nordre del av Nord-Trøndelag fylke, er utført etter anmodning fra et

utvalg etablert av fylkeskommunen. Det er satt i gang utredningsarbeid under betegnelsen Torvprosjekt i Nord-Trøndelag.

I 1982 har det også vært en rekke henvendelser om faglige spørsmål. Dette har krevd et betydelig veiledningsarbeid. Ellers har utgivelse av tidsskriftet *Jord og Myr* gått inn som et fast ledd i selskapets opplysningsvirksomhet. Det samme gjelder foredrag og demonstrasjoner.

Det norske jord- og myrselskap har

hatt et godt samarbeid med Landbruksdepartementet, andre fagmyndigheter i landbruket, forskjellige institusjoner og enkeltpersoner. Dette samarbeidet er særdeles viktig for selskapets virksomhet.

Styret vil til slutt understreke at selskapet står til tjeneste med undersøkelser, planlegging og rådgivning der dette er nødvendig eller ønsket. Det er imidlertid viktig at anmodningene kommer så tidlig som mulig.

Selskapets organer

Beskytter:

H.M.Kong Olav V er Det norske jord- og myrselskaps høye beskytter

Medlemmer

Ved utgangen av 1982 hadde selskapet i alt 1623 medlemmer. Det er en tilbakegang på 56 medlemmer i forhold til foregående årsskifte. Det er i 1982 tegnet 125 nye medlemmer, mens i alt 181 er utmeldt. Årsaken til utmeldingene er opphør i betaling av kontingent eller bevilgning av tilskott fra kommuner. Kommuner og fylkeskommuner som gir tilskott til selskapet blir notert som medlemmer. En del av reduksjonen i medlemstall skyldes dessuten «rasjonalisering» på tidskriftsektoren ved den omlegging som foregår ved landbrukskontorene.

Medlemstokken fordeler seg slik:

- 7 æresmedlemmer
- 3 korresponderende medlemmer
- 462 livsvarige medlemmer
- 443 årsbetalende medlemmer
- 156 indirekte medlemmer gjennom organisasjoner
- 405 landbruksnemnder/landbrukskontorer og andre institusjoner
- 147 primærkommuner og fylkeskommuner

Selskapets tidsskrift *Jord og Myr* og andre skrifter sendes gratis til medlemmer og selskapets forbindelser.

Styret

Selskapets styre har i 1982 hatt denne sammensetning:

Formann: Fylkesmann Thorstein Treholt, Brandbu

Nestformann: Gårdbruker Jan E. Mellbye, Nes på Hedmark.

Styremedlemmer:

Gårdbruker Carsten Bruun, Sem
Jorddirektør Ottar Fjærvoll, Melsomvik
Stortingsrepresentant Jens P. Flå, Stamnan

Direktør Alf Ording, Nittedal
Professor Asbjørn Sorteberg, Noresund.
Varamedlemmer til styret:

Professor dr. Jul Låg, Ås-NLH
Skogeier Ove Munthe-Kaas, Hov i Land
Forsker Hans Aamodt, Ås-NLH
Direktør Torvald Vaage, Kolbotn.

Styret har i året holdt 7 møter og behandlet i alt 72 saker.

Styret har foretatt befaringsferder av selskapets bureisingsfelt på Nerskogen i Rennebu. Styrets formann har dessuten deltatt i en del andre befaringsferder og konferanser.

Den omfattende aktivitet som har preget selskapet i 1982, har medført mange saker for styrets medlemmer.

Representantskapet

Etter valget i 1982 fikk representantskapet denne sammensetning:

Valgt for 1981/82:

Fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr, Molde
Gårdbruker Nils Berg, Trodheim
Gårdbruker Halfdan Voldbakken, Rollag
Herredsagronom Jon Foldøy, Suldal
Skogreisingsleder Peder Gabrielsen,
Ibestad
Gårdbruker Frank Sunde, Østre Toten
Fylkesagronom Alfred Malm, Gjøvik

Valgt for 1982/83:

Herredsagronom Solfrid Nesteby
Steen, Os i Østerdalen
Gårdbruker Alf Skomsøy, Smøla
Bonde Ole O. Røssum, Nord-Fron
Gårdbruker Lars Lie, Levanger

Gårdbruker Fridtjof Dahl, Fauske
Bonde Eiolf Bentzen, Trysil
Gårdbruker Gunnar Hesbøl, Kongsvinger

Vararepresentanter (velges hvert år):

Fylkeslandbrukssjef Hallvard Eika, Bø
i Telemark
Gårdbruker Jarl Vågen, Verran
Herredsagronom Lars Weum, Tokke
Fylkeslandbrukssjef Oskar Øksnes,
Steinkjer
Gårdbruker Erland Asdahl, Nes på
Romerike
Husmor Klara Berg, Gaular
Gårdbruker Alfred Holmen, Smøla
Skogtekniker Ole J. Skattum, Aurskog-
Høland
Statskonsulent Ole Jerven, Ås
Rektor Gunnar Dahl, Sortland
Fylkeslandbrukssjef Leif Steine, Førde

Under beferingen på Nerskogen gjorde representantskapet med følge en stopp ved bautaen til ære for bureisingspioneren sokneprest Ola Røkke. Røkke selv ved bautaen

Fot. O.L.

Statskonsulent Bjarne Frøystad,
Stavanger
Fylkeslandbrukssjef Arne Eskilt, Arendal
4H-konsulent Britta Johansen, Porsanger

*Representanter valgt av Trøndelag
Myrselskap:*

Bonde Inge Krogstad, Melhus
Bonde Eivind Nygaard, Midtre Gauldal
Vararepresentant:
Herredagronom Einar Øien, Namsos

Styrets medlemmer og varamedlemmer er etter vedtektene henholdsvis representanter og vararepresentanter til selskapets representantskap.

Representantskapets ordfører og varaordfører er henholdsvis fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr og bonde Eiolf Bentzen.

Representantskapsmøtet for 1982 ble holdt den 18. august på Nor Turisthotell, Oppdal. I forbindelse med representantskapsmøtet var det utferd til selskapets bureisingsfelt på Nerskogen i Rennebu, Oppdalsmyrene i Oppdal hvor det foregår oppbygging av et nytt bruk og til utbyggingområdet på Heimdalsmyrene. På Heimdal var representantskapet med følge Adresseavisens gjester til lunsj og orientering om avisproduksjonen.

Takket være brukbart vær og gode orienteringer fra lokalt hold ble utferdene både interessante og hyggelige.

Under representantskapsmøtet ble det vedtatt en henstilling til landbruksmyndighetene om å stimulere jorddyrkingen og bureisingen. Henstillingen er trykt i hefte nr. 5 for 1982 av Jord og Myr under tittelen «Bureisingen må stimuleres».

Valgkomiteen

Selskapets valgkomitee har i 1982 vært: Overingeniør Albert Swift, Åsgårdstrand (formann), direktør Aksel Tveitnes, Asker og gårdbruker Gunnar Hesbøl, Kongsvinger.

Revisjon

Selskapets revisor er A/S Revision, Oslo
Statsautorisert revisor T. Walseng har utført revisjonsarbeidet.

Funksjonærene

Ved årsskiftet var følgende ansatt i selskapet:

*Administrasjonen ved hovedkontoret,
Hellerud i Skedsmo:*

Direktør, sivilagronom Ole Lie (ans. 1947), kontorsjef, sivilagronom Einar Wold (ans. 1956), kontorfullmektig Ellen Johanne Grandum (ans. 1978), kontorfullmektig Jorun Bøhler (ans. 1979), kontorfullmektig Solveig Reinseth (ans. 1979) og kontorfullmektig Gunvor Egeberg (ans. 1980).

Konsulenter.

Hovedkontoret:

Sivilagronom Steinar Smith (ans. 1976), sivilagronom Arne Bardalen (ans. 1978), sivilagronom Rolf Herud (ans. 1980), naturforvalter Anne Britt Leifseth (ans. 1981), sivilagronom Jens Kværner (ans. 1982) og sivilagronom Jon Randby (ans. 1982).

Distriktskontoret i Fauske:

Sivilagronom Erling Kjosås (ans. 1980) og sivilagronom Paul Arne Tilset (ans. 1982).

Distriktskontoret i Steinkjer og Sparbu:

Sivilagronom Lorentz Kvaal (ans. 1952). Sivilagronom Inge Olav Nøvik (ans. 1981).

Distriktskontoret i Molde:

Sivilagronom Anders Hovde (ans. 1974) og sivilagronom Ottar Longva (ans. 1981).

Distriktskontoret i Trysil:

Agrotekniker Helge Gjelsvik Stordal (ans. 1979), har fungert på engasjement-basis.

Sivilagronom Anton Tøsti (Hovedkontoret), jordskifte kandidat Osc. Hovde (Moldekontoret) og sivilagronom Per

Hornburg (Fauskekontoret) har etter avtale utført en rekke oppdrag for selskapet. Disse tre har tidligere vært ansatt som konsulenter i selskapet.

Agronom Reidar Skarseth (ans. 1964) har vært selskapets maskinkjører i Møre og Romsdal.

Opplysningsvirksomheten

Tidsskriftet

Selskapets tidsskrift *Jord og Myr* er utgitt i 6 hefter. *Jord og Myr* er et medlemsblad til medlemmer og andre interessenter. Opplaget har vært ca 2400.

Det er også i 1982 trykt en rekke viktige fagartikler i tidsskriftet. Mange faglige artikler er dessuten trykt i større opplag som særtrykk for bruk i opplysnings- og veiledningstjenesten.

Vi nevner særtrykkene i den rekkefølge fagartiklene har stått i tidsskriftet:

Bureising av byråsjef Olav Hope og direktør Ole Lie

Registrering av torvressurser av konsulent Osc. Hovde

Organisering av arbeidet ved nydyrking av direktør Ole Lie

Nasjonalparker og naturreservater av professor Olav Gjærevoll

Gjødsel og gjødsling i Norge 1930 – 1980 av professor M. Ødelien og forsker Ingvar Lyngstad

Sporstoffproblemer i Japan av professor dr. J. Låg

Jordforgiftning fra gruveavfall i Konnerud, Drammen av professor dr. J. Låg, direktør B. Bølviken, avd. ing. J. Ekremsæter og professor E. Steinnes

Myr og myrutnyttelse i Norge av direktør Ole Lie

Fare for jordforurensning fra forbrenningsanlegg for avfall av professor dr. J. Låg

Molterressurser i Kautokeino kommune av konsulent Per Hornburg

Det er stadig spørsmål om særtrykk i forbindelse med undervisning, kurser og fagmøter. Dette er derfor en effektiv måte for kunnskapsspredning. Særtrykkene er gode hjelpemidler når studenter ved fagskoler gjør henvendelser til selskapet om stoff til sær oppgaver. Enkelte skoler bestiller også klassesett av visse artikler.

Møter og foredrag

Selskapets styre besluttet som tidligere nevnt, at 80 års virksomhet skulle markeres med et faglig arrangement. I samarbeid med Institutt for jordkultur ved NLH, Statens fagtjeneste for landbruket og Norsk forening for jordforskning ble det derfor holdt et informasjonsmøte om dyrkajordas kulturtilstand. Dette møte ble avvirket over to dager, 18. og 19. november i Auditorium Maximum ved Norges Landbrukskøleskole. Det ble holdt i alt 18 forskjellige foredrag om faglige emner med anledning til diskusjon og spørsmål. Deltakerantallet var på det meste opp imot 500 personer.

Mange viktige spørsmål ble fokusert og forsamlingen ga sin tilslutning til en henstilling til Stortinget og Landbruksdepartementet om å øke innsatsen av forskningsmidler for å styrke landbruksforskningen med spesiell tanke på kulturtilstanden i dyrkajorda.

Selskapet har også i 1982 deltatt med foredrag og orienteringer ved forskjellige andre fagmøter. Vi kan her nevne følgende:

Selskapets styreformann og direktør sammen med representanter for medarrangørene av informasjonsmøtet om dyrkajordas kulturtilstand. Bildet er tatt foran selskapets stand ved møtelokalet. Fra venstre direktør Gaute Sakshaug, direktør Ole Lie, fylkesmann Thorstein Treholt, professor Arnor Njøs og professor Eiliv Steinnes.

Foto: Ove Bredvold

Trøndelag Myrsekskap, årsmøte den 10. mars: Myrressursene i Trøndelag, Utnyttning til bruksutbygging.

Innherreds forsøksring, foredragsmøte den 11. mars: Dyrkingsmåter – organisering av dyrkingsarbeidet.

Landbrukskontoret, Jordbruksetaten i Nærøy, fagmøte 1. april: Myr dyrkingsdag.

Foredrag om torvressurser på Det Norske Videnskaps-Akademis symposium om Norges Naturressurser 26. – 28. april.

Det har ellers i året vært en rekke

møter og befaringer hvor selskapets folk har gitt orienteringer.

Internasjonalt samarbeid

Det har også i 1982 vært god kontakt med faginstusjoner og personer i andre land. Selskapet hadde besøk av Det danske Hedeselskab v/administrerende direktør Knud Sandahl Skov under møtene den 18. og 19. november.

For øvrig har det vært faglig kontakt med utlandet gjennom det internasjonale myr- og torvsekskapet (IPS) og det internasjonale sekskap for jordforskning (ISSS).

Undersøkelser og planlegging

Selskapets virksomhet som rubriseres under gruppen undersøkelse og planlegging, har også i 1982 vært meget omfattende. Disse oppgaver kan være av høyst forskjellig karakter, men storparten berører landbruksinteresser på en eller annen måte. Vi skal her nevne noen av oppdragene for å illustrere omfanget av denne virksomheten og bakgrunnen for rekvisisjonene.

Landbruksmessig utnyttelse

Finnmark fylke

Sandnesdalen, Sør-Varanger kommune

Etter henvendelse fra Statens demonstrasjons- og forsøksgård Svanhovd, ble et område på ca 150 dekar, ca 70 m.o.h. undersøkt for å vurdere mulighetene for dyrkingsforsøk ved omgraving.

Myrdybden var hovedsaklig 0,3 – 0,5 m. Torva var svakt til middels omdannet. Undergrunnen er siltig leire. Ved vanlig dyrking vil en over det meste av arealet nå ned i undergrunnsjorda uten å foreta omgraving.

Området hadde god helning og gode avløpsforhold mot nord. Det vil egne seg godt for grasproduksjon.

Kiberg, Kramvik, Komagvær i Vardø kommune

Her ble 450 dekar myr og fastmark undersøkt med tanke på oppdyrking. Arealene skal brukes som tilleggsjord for 5 gårdsbruk. Myrdybdene varierte mellom 0,5 – 3 m. Det var hovedsaklig middels omdannet torv. Undergrunnen består av leir og morene. Middelmotemperaturen for Vardø i juli er 9 grader Celsius. Omgraving vil derfor være til nytte for å øke jordtemperaturen m.v.

Middelnedbøren for månedene juni, juli og august er 40 mm pr måned, og fordampingen er også liten p.g.a. den låge sommertemperaturen.

Telen i jorda holder seg lenge utover sommeren, slik at dreneringen bør baseres på åpne grøfter.

Troms fylke

Grønli, Salangen kommune

Et område med bakkemyr, på ca 100 dekar ble undersøkt. Arealet ligger ca 270 m.o.h. og er vestvendt med helning 5 – 10%. Det er gode avløpsforhold. Torvlaget er middels omdannet og 0,5 – 1.0 m dypt. Undergrunnen består av fin sand. Arealet er godt egna for grasproduksjon. Omgraving vil bedre dyrkingsverdien av området.

Nordland fylke

Kjerringøy, Bodø kommune

Her ble det undersøkt et areal på ca 345 dekar. Av dette området er 228 dekar myr og 117 dekar fastmark. I alt 264 dekar ble vurdert som dyrkbart.

Hammenes – Fikke, Hamarøy kommune

Dette området utgjør ca 2000 dekar. I 1982 ble 500 dekar undersøkt med tanke på vurdering av dyrkingsmulighetene. Her var det liten dybde ned til fjell og dessuten dårlige avløpsforhold. Bare mindre deler av arealene kan anbefales dyrket.

Kongsdalen – Moldåga, Hennes kommune

I forbindelse med planer om senking av Moldåga ble det foretatt registrering av interessert areal. Samtidig ble også nødvendig senking for å skaffe avløp for dyrket og dyrkbar jord vurdert. I alt ble 1140 dekar angitt som interessert areal i dette senkingsprosjektet.

Storgressmyra i Fauske kommune

Her ble et område på ca 200 dekar undersøkt. Halvparten besto av fastmark

Myrdryrking på Brennelvmyr i Porsanger. Merk profileringen og åpne drensgrøfter for rask avrenning av vårvatnet.

Fot. P.H.

og halvparten av myr med en dybde på 0,3 til 2,0 m. Torvlaget var middels omdannet. Fastmarka og undergrunnen består av leir.

Ranelva ved Tovås, Leirfjord kommune

I 1970 ble det utarbeidet plan for senking ved Tovås. Det norske jord- og myrselskap ble anmodet om å vurdere en plan for redusert senking av elva. Plan for 0,5 m senking ble utarbeidet. Den opprinnelige plan med senking av sommervannstanden 1,1 m er imidlertid det beste alternativ. Den vil tørlegge et 117 dekar stort interessert areal.

Strømdal, Rødøy kommune

Her ble 160 dekar interessert areal for senking av Strømdalsfossen undersøkt.

Senking av avløpet vil frigjøre nevnte areal til oppdyrking.

Trøndelagsfylkene

Myrområde mellom Lovssettjønnen og Valvatnet i Nærøy

Et myrområde på 120 dekar ble undersøkt med tanke på oppdyrking. Dybden av torvlaget var fra 0,3 m til 3,0 m. Torva var stort sett middels omdannet. Undergrunnen består av sand og grus.

Storparten av arealet kan anbefales oppdyrket. Ved Valvatnet var det et område med dyp og løs myr som ligger så lavt at avløpsmulighetene er vanskelige. Denne del av området anbefales ikke til oppdyrking.

Område ved Kvesjøen i Lierne

I 1979 ble et større område vesentlig bestående av myr undersøkt for eventuell oppdyrking. En del av det interesserte areal for senkingstiltaket ble på grunn av tidsnød ikke tatt med i 1979. Det ble derfor i 1982 foretatt en del supplerende undersøkelser av et areal på 300 – 400 dekar. Myrdybden på dette området var også sterkt varierende fra 0,3 m – 4,0 m.

Det er her et fint dyrkingsområde på flere tusen dekar. Utnyttelse av hele området krever senkning av Kvesjøen og Leirbakkelva.

Området ved Torkalltjønnna i Snåsa

Her ble et myrområde på ca 100 dekar undersøkt med tanke på oppdyrking. Torkalltjønnna er tidligere senket en del. Det er nå spørsmål om ytterligere senking for å kunne utnytte det undersøkte området. Dybden av torvlaget varierte fra 0,3 – 5,0 m til undergrunn av vesentlig sand og grus. Men fjell forekom på enkelte partier og kan skape problemer for senkingen. Torva inneholder svært mye stubber og læger. Arealet er klassifisert som middels godt og partvis dårlig dyrkingsjord.

Stormyra på Elden, Steinkjer

Av myr og fastmark ble det her undersøkt et område på ca 200 dekar. Torvlaget var fra 0,3 til 2,0 m dypt. Torva er middels omdannet. Undergrunnen består av leire, sand eller grus. Samme jordart finner man i fastmarksarealene inn til myra. Området er stort sett god og middels god dyrkingsjord.

Varghiet i Bjugn

Varghiet er et tidligere bureisingsfelt med opprinnelig 28 bruk. Det har her vært til dels store problemer med drenering av tett torvjord, såkalt brenntorvmyr.

På grunn av vanskelighetene med dyrkingen og drifta på feltet, ble det i samråd med landbrukskontoret i Bjugn, besluttet

å foreta en total undersøkelse av jordressursene på de enkelte brukene. Det ble foretatt undersøkelse både av dyrka og udyrka areal.

Undersøkelsene viste at det også var andre problemer enn sterkt omdannet tett myr. På enkelte bruk viste det seg at torvdybden var bare 1,0 m eller mindre ned til fjell. Andre bruk derimot har dypere myr ned på undergrunn av leir og silt. Det var også en del fastmark av leir og siltjord.

Undersøkelsene av feltet Varghiet vil klarlegge mulighetene for utbygging til bærekraftige bruk. Det er mulig at flere av brukene har for små muligheter innen egne arealer. Utviklingsmulighetene for slike bruk må derfor taes opp til vurdering.

Løksmyra i Melhus

En del av Løksmyra ble undersøkt høsten 1981. Arbeidet på de resterende arealene ble fortsatt i 1982. Det var her stor interesse for å få vurdert om arealene er egnet for omgraving. Siste året ble ca 500 dekar undersøkt.

Det viste seg at storparten av de udyrka myrarealene hadde meget dype torvlag med mange bløthull og sumpområder. Fallforholdene er imidlertid relativt gode. Torva er stort sett middels omdannet og undergrunnen består av silt og sand. Store deler av myra ble klassifisert som mindre god og dårlig dyrkingsjord, mens resten ble klassifisert som middels god dyrkingsjord.

For de udyrka arealene på Løksmyr anbefales foreløpig grøfting to til tre år før den endelige grøfting og dyrking settes inn. En del av den udyrka myra har mindre dybde enn 2 m ned på noenlunde steinfri undergrunn og er godt egnet for omgraving.

Hedmark

Registrering av dyrkingsjord i Engerdal

Selskapet har i 1982 foretatt en omfattende registrering av dyrkbare jordressur-

ser i Statens skogers eiendommer i Engerdal kommune. Det ble i alt undersøkt ca 20 000 dekar, hvorav ca 2000 dekar myr. Dette arealet fordeler seg med ca 10 000 dekar i Smådalen, 5000 dekar ved sjøen Galten, 3000 dekar på Drevsjømoen og 2000 dekar ved Lillebo. Høyden over havet for de undersøkte områder dreier seg om 650 m

Omlag 1/4 av det undersøkte areal ble vurdert som dyrkbart. Den mest begrensende faktor var høyt innhold av stein og blokk. Dessuten var arealene stort sett så tørkesvake at det medfører begrensninger ved klassifisering av dyrkingsjord.

Hensikten med denne undersøkelsen var å registrere aktuelle arealer for utbygging av jordbruket i Engerdal. Saken ble i sin tid tatt opp av herredsagronom Bjarne Våge som noen år fungerte som «tiltaksagronom» i Trysil og Engerdal. Det er fra lokalt hold sterke interesser for utbygging av jordbrukene i Engerdal. Forannnevnte undersøkelser viser at det er jordressurser her.

Danseråsmyra i Veldre Allmenning, Ringsaker

Arealet utgjør ca 300 dekar og ligger ca 600 m o.h. Myrdybden var gjennomsnittlig mellom 2.5 – 3 m. Undergrunnen består i hovedsak av morene med relativt stort innhold av stein og blokk. Storparten av arealet ble karakterisert som middels god dyrkingsmyr for grasproduksjon.

Gimsemyra i Veldre Allmenning, Ringsaker.

Denne myra utgjør vel 100 dekar og ligger ca 520 m o.h. Gjennomsnittsdybden av torvlaget var vel 2 m med undergrunn av morene som er delvis steinheldig.

Myra ble karakterisert som middels god og dårlig dyrkingsmyr. Bare ca 75 dekar av arealet kan anbefales oppdyrket.

Området ved Fjøser, Kongsvinger

Det ble her undersøkt et område på ca 250 dekar. Omlag halvparten av arealet er fastmark, mens resten er grunn myr. Fastmarka og undergrunnen under myra består av sand og silt som ikke inneholder stein. Myrlaget består av middels omdannet torv.

Området ble karakterisert som god dyrkingsjord. Myra er egnet for omgraving ved nydyrkingen.

Oppland fylke

Einbuggdalen, Dovre kommune

Her ble et område på ca 2000 dekar myr og fastmark oversiktsmessig undersøkt. Området ligger i ca 1000 m høyde over havet.

Størstedelen av området har jord av god kvalitet for dyrking. På grunn av høyden over havet kan ikke arealet klassifiseres bedre enn middels godt egnet for grasproduksjon.

Betydningen av arealet som vannmagasin og bufferområde med hensyn til vannføringen i bekkene nedenfor, ble også vurdert. Det er interesser for dyrking til fellesbeite i området.

Kvitdalen i Dovre kommune

I forbindelse med planer om fellesbeite ble det her undersøkt seks felter på tilsammen 2700 dekar. Det var ønskelig å skille ut de beste feltene for oppdyrking i første omgang.

Jordsmonnet i området inneholder betydelige mengder silt. Spesielt gjelder det områder som ligger øst for Dalåbekken. Feltene har en del kupert overflate.

Det finnes betydelige dyrkingsressurser i Kvitdalen. Området har relativt gunstig beliggenhet og klima. Høyden over havet dreier seg om 900 m. Det kan derfor anbefales oppdyrking av arealer til beite i dette området.

Området ved Tverrsjøen, Jevnaker kommune

Nord for Tverrsjøen i Jevnaker Allmenning er det undersøkt et område med myr og fastmark på ca 300 dekar. Arealene er tenkt oppdyrket til fellesbeite for melkekyr.

Myrene har varierende dybder og for storparten blokkrik morene i undergrunnen. Fastmarka er også morene med varierende stein og blokkinnhold. Stedvis kan den effektive jorddybde være en begrensende faktor. Bare ca 150 dekar kan anbefales fulldyrka, mens deler av det øvrige areal kan overflatedyrkes til beite.

Lenningen, Etnedal kommune

Etnedal kommunes eiendom Lenningen, utgjør i alt 8000 dekar. Den ligger ca 950 m o.h. og består av omtrent halvparten myr og halvparten fastmark. Kommunen ønsket en foreløpig vurdering av dyrkingsmulighetene innen eiendommen.

Bare en mindre del av myrene har større dybde enn 1.5 m. Undergrunnen består av morenejord med en del stein og blokk under myra. Fastmarka inneholder også betydelige mengder stein og blokk. Innholdet av stein og blokk samt helningsgraden for fastmarka avgjør hvor mye av arealet som er nyttbart til oppdyrking.

Foreløpige vurderinger viser at ca 2700 dekar anses som dyrkbar jord. Storparten av det dyrkbare arealet ligger på nordre del av eiendommen.

Området øst for Skeikampen, Gausdal Nordfjell, Gausdal

Her ble et areal på ca 2000 dekar detaljundersøkt. Området ligger i 750 – 950 m høyde over havet. Området er vekslende med både myr og fastmark. Steininnholdet varierer mye. Det vil bli vanskelig å få god arrondering uten å ta med en del steinrike partier. Ellers vil antagelig klimaet være den største begrensningen for å få gode avdlinger her.

Tollstadåsen i Vågå

Et område på ca 550 dekar hovedsaklig myr, ble undersøkt med tanke på oppdyrking. Endel av myrene ligger lavt i forhold til et tjern. For å få brukbar drenering fra denne delen av området, må det bygges pumpeanlegg eller tjernet senkes.

Flere gårdbrukere i Sel har interesse for dyrking av tilleggsgjord i området.

Ringebuprojektet, Ringebu kommune

Selskapet har nå i flere år foretatt undersøkelser av mulige dyrkingasarealer i forbindelse med Ringebuprojektet. I 1982 ble ca 7600 dekar undersøkt. Av dette areal ligger 3400 dekar mellom Stortann og Annolseter, 1900 dekar ved Veslesetra, ca 1100 dekar ved Svinslåa, ca 1000 dekar ved Langhaugen (Myhrsetra) og ca 220 dekar i Imsdalen.

De undersøkte arealene her består vesentlig av morenejord. Fraksjonene grov silt og fin sand dominerer. Steininnhold og jorddybde begrenser dyrkingsmulighetene. Relativt store arealer er brukbare til oppdyrking.

Østfold fylke

Lundebyvassdraget i Eidsberg

I forbindelse med planer om senking av Lundebyvassdraget ble omlag 250 dekar, vesentlig myr, undersøkt. Deler av myra er dypere enn 6 m til undergrunn av leir. Myrarealet ligger inn til dyrka mark.

Det kreves en betydelig senkning av vassdraget for at myrrealene kan anbefales dyrket. Det er imidlertid store interesse for senkning her.

Tranemosen i Halden

I forbindelse med fredning av myrer i Østfold ble selskapet anmodet om å undersøke og vurdere dyrkingsmulighetene m.v. på Tranemosen i Halden. Myrlaget her er til dels meget dypt. På sikt vil det derfor bli store setninger. Avløpet må etter en tid ordnes ved pumpeverk i tilfel-

le drenering og dyrking. Myrarealet som utgjør ca 370 dekar ble karakterisert som middels god dyrkingsmyr.

*Buskerud fylke
Brenntangen i Eidalsroa, Sigdal
kommune*

I dette området ble det undersøkt ca 100 dekar for vurdering av dyrkingsmulighetene. Området består av myr bevokst med furu, gran og bjørk, og varierende dybde fra partier med relativt moderat torvlag til andre partier med 6 m torvlag. Myra er likevel fast og det øverste sjiktet var vel formodet. Fall- og avløpsforhold er noe vanskelig. Under forutsetning av at disse problemer kan løses er arealet godt egnet for oppdyrking.

*Del av Bjørkebu sameie, Nore og Uvdal
kommune*

I Bjørkebu sameie ble et areal på vel 1000 dekar undersøkt for å finne egnet areal til oppdyrking for fellesbeite. Området ligger i 925 – 1000 m o.h.

De undersøkte arealene består dels av grunn myr med mye stein og blokk i undergrunnen, og dels av blokkrik og utvasket morenejord. Prøvegraving med traktorgraver viste at det på enkelte arealer fantes stein bare i det øverste laget. Det kan derfor foretas fulldyrking på en del fastmarksarealer og de beste myrene. På arealer hvor fulldyrking vil falle svært kostbart, kan grunn dyrking eller overflatelydding, kalking og gjødsling anbefales. Det skulle dermed være mulig å få til et tilstrekkelig stort areal for beite i dette området.

*Telemark fylke
Flishaugflotti i Rauland, Vinje kommune*

Flishaugflotti er en eiendom på ca 330 dekar. Her er 75 dekar dyrket og nyttet til forsøk av Telemark landbrukselskap. Eiendommen er nå solgt til et fôrdyrkingslag i Rauland som ønsker å dyrke resten av det dyrkbare arealet.

Feltet ligger ca 940 m o.h. og består vesentlig av forholdsvis grunn myr på morene med moderat stein- og blokkinnhold. Mineraljorda på feltet er karakterisert som siltrik morenejord. Feltets helningsretning er mot vest, og helningsgraden er i gjennomsnitt 1:10. Av det udyrka arealet ble ca 200 dekar vurdert som egnet til dyrking. Det er både vei og elektrisk kraft fremført til feltet.

*Myr ved Sandvatn i Hovin, Tinn
kommune*

Et område på vel 100 dekar ble undersøkt for å vurdere dyrkingskvaliteten. Avløpsmulighetene pga. høyden i forhold til vannstanden i Sandvatn var et viktig moment her.

Store deler av det undersøkte myrområdet består av meget bløt og gyngende gjengroingsmyr. Utløpet er stengt av nord-sørgående fjellterskler. Dette er forhold som vil gi stor myrsynkning og store dreneringskostnader.

Et par mindre myrpartier har bedre fasthet og sand i undergrunnen, men høydeforskjellen i forhold til Sandvatnet er ikke mere enn ca 1 m.

*Fjellområde vest for Rudsgrend, Notodden
kommune*

Her ble undersøkelserne påbegynt i 1981. I 1982 ble 1100 dekar myr og fastmark undersøkt. Hensikten med undersøkelsen er å finne dyrkbare arealer til etablering av fôrdyrkingslag.

Området ligger ca 800 m o.h. Det består av mindre bakkemyrer mellom fastmarkspartier. Undergrunnen er for det meste blokk- og steinrik morene og delvis noe fjell. Dette er viktigste begrensningen for oppdyrking av myrene. Fastmarka er også stein- og blokkrik. Storparten av arealet ble derfor vurdert som mindre godt eller dårlig egnet for oppdyrking. Steinfjeningen vil bli kostbar, men på grunn av nok finmateriale i morenene, vil det bli god jordkvalitet etter oppdyrking og fjerning av blokk og stein.

Agderfylkene

Bervamyra, Flekkefjord kommune

I forbindelse med fredning av Bervamyra som naturreservat (Kgl. res. av 4.9.81) er selskapet anmodet om å undersøke arealene både med tanke på det skjønn som skal vurdere erstatningene og eventuell utnyttelse av arealer som ligger utenfor reservatets grenser.

Dyrkbart areal i området er anslått til 300 dekar. Av dette ligger 210 dekar innenfor reservatet. Dyrking vil kreve senking av en elv som går gjennom området. Av arealer utenom reservatet, kan en del dyrkes såfremt dreneringen ordnes ved pumpeverk eller en relativt kostbar kanal parallelt med elveløpet. Det må i tilfelle være en tett buffersone mellom elveløpet og kanalen.

Veremyra på Lista, Farsund kommune

Veremyra går inn i et forslag til vern av strandområder og våtmarker på Lista. Grunneierne har tidligere nyttet deler av myra til forproduksjon og beite.

Myrområdet har et relativt grunt torvlag og ligger til dels på sand. Fastmarka omkring er imidlertid ekstremt blokkrik.

Myrområdet ligger vel 2 m over havnivået, men drenering kan likevel foretas uten pumpeverk. Av arealet ble ca 80 dekar vurdert som brukbar jord til oppdyrking.

Nesheimmyrane på Lista, Farsund kommune

Dette området er med i forslag til vern av strandområder og våtmarker på Lista.

Myrene her er mer enn 5 m dype langs store deler av midtpartiet. Myra er også bløt og gyngende i overflata, slik at myrsynkingen vil bli stor etter drenering.

Områdene med forsumpet fastmark og de grunneste myrpartiene på vestre del av feltet, kan dreneres med naturlig fall til Nesheimvatnet. De øvrige arealene kan dreneres ved hjelp av pumpeanlegg, men de bløtste delene av feltet vil synke

mye og bli vanskelig å bruke i lengre tid etter dyrking.

Av det undersøkte arealet på ca 400 dekar ble derfor bare ca 100 dekar klassifisert som godt egnet til dyrking.

Svenes, Haugland og Flateland, Froland kommune

Disse tre områdene ligger langs Tovdalselva i Mykland. Hvis utbyggingsplanene for Tovdalsvassdraget blir fullført med heving av vannstanden i elva, vil avløpsforholdene bli vanskelige her. Felten består dels av myr med dybde inntil 1,5 m og dels av sedimentær mineraljord.

Fastmarka er egnet til dyrking, men kan til dels være noe tørkesvak. Myrene er også egnet til dyrking. Det er ønskelig å senke normalvannstanden i Tovdalselva noe for å oppnå tilfredsstillende avløpsforhold.

Av det undersøkte areal på 270 dekar ble 175 dekar vurdert som egnet for dyrking. Ved en mindre senking av Tovdalselva ved Hauglandsfossen vil ytterligere 84 dekar myr kunne dyrkes. En slik senking vil også være til nytte for andre arealer på Haugland fellesbeite og dyrket mark på Svenes.

Skreros, Birkenes kommune

Det ble her undersøkt ca 200 dekar på begge sider av Skrerosånas utløp til Oggevann. Områdene vil bli påvirket ved heving av vannstanden i Oggevann i forbindelse med utbyggingen av Tovdalsvassdraget.

Høydeforskjellen mellom myroverflaten og vannstanden i Oggevann er mindre enn 1 m. I tilfelle dyrking, må vannstanden i Oggevann senkes eller det må bygges pumpeverk. Forholdene synes imidlertid ikke å ligge særlig godt til rette for noen av disse alternativene. Jordkvaliteten er god.

Felter i Vegusdal, Birkenes kommune

For å vurdere utviklingsmulighetene for jordbruket i Vegusdal, ble selskapet

anmodet om å foreta jordundersøkelser på en rekke eiendommer. I 1981 ble ca 1300 dekar undersøkt og i 1982 ca 1000 dekar. Sistnevnte areal fordeler seg på 6 eiendommer og i alt 11 ulike felter. Det er vesentlig myrområder.

Myrjorda ligger for det meste på fjell eller det er liten mektighet av mineraljordlaget mellom myr og fjellgrunn. Myrpartiene er dessuten uregelmessig arrondert, slik at kanalisering og grøfting blir vanskelige. Det var mye relativt grunn myr ned på ikke dyrkbar undergrunn. Av det undersøkte areal er derfor bare ca 500 dekar dyrkbart. Alle eiendommene har noe dyrkbart areal.

Felter i vestre Åmli, Åmli kommune

Med bakgrunn i tiltaksplan for Tovdal og vestre Åmli, samt planene for kraftutbygging i Tovdalsvassdraget, har selskapet hvert år siden 1979 foretatt undersøkelser av aktuelle dyrkingsarealer i denne delen av Åmli kommune. Tilsammen er ca 4000 dekar undersøkt. Av dette areal er 2500 dekar vurdert som egnet til dyrking.

I 1982 omfattet undersøkelsene 1060 dekar fordelt på 8 felter. Den undersøkte fastmarka ligger langs Tovdalselva på forholdsvis tørkesvake furumoer. En stor del av det undersøkte myrareal ligger på Vehus, inne på heia, og består av til dels grunn myr med fjell og blokk i undergrunnen. Samlet er 150 dekar myr og 300 dekar fastmark vurdert som dyrkbar.

Hekkfjellet, Hægebostad kommune

Et område på omlag 250 dekar i Bulægdalen ble detaljundersøkt med tanke på oppdyrking og drenering. Høyden over havet dreier seg om 550 m. Området består av både myr og fastmark. Myrarealene har relativt grunne torvlag. Mineralgrunnen under myrene og fastmarka består av morene dominert av relativt grove kornfraksjoner, Storparten av det undersøkte feltet er likevel vurdert som dyrkbart.

Straumsheia og Hylesdalen i Valle kommune

Her ble henholdsvis 450 og 650 dekar undersøkt for å vurdere dyrkingsmuligheten. Relativt lite av arealene i Straumsheia kan betegnes som egnet til oppdyrking, mens ca 270 dekar kan dyrkes i Hylesdalen.

Gakkestad/Skore i Bygland

I dette området ble 200 dekar detaljundersøkt. Storparten av det undersøkte areal kan betegnes som middels god dyrkingsmyr.

Rogaland fylke

Myr ved Harvalandsvatnet, Sola kommune

Øst for Harvalandsvatnet ligger en vel 100 dekar stor myr hvor det tidligere er tatt ut en del brenntorv. En stor del av myroverflata ligger mindre enn 1 m høyere enn vannstanden i vannet. Myrdybden er mellom 2 og 3 m. Drenering kan derfor ikke skje uten senking av Harvalandsvatnet eller ved bygging av demning og pumpeverk. Forholdene synes å ligge forholdsvis godt til rette for sistnevnte løsning. Hvis tilfredsstillende drenering kan ordnes, er hele myra brukbar til dyrking.

Hordaland fylke

Austrheim – Førland, Austrheim kommune

I dette området ble et areal på 300 dekar tilhørende 8 forskjellige gårdsbruk undersøkt. Arealet er dyrkbart, men oppdyrking er avhengig av en kanal på ca 1800 m for å få brukbart avløp. Området ligger mellom to fjellrygger som strekker seg østover fra Austrheim skole. Myrjorda er bløt og tildels svært dyp. For å komme fram med kanalen må det til dels sprenges i fjell. Myrjorda ligger også for det meste på fjell.

Bjørge, Voss kommune

Det er her interesse for å ta op drifta igjen på to veiløse bruk som ligger 325 m o.h. I denne forbindelse ble en myr på ca 100 dekar undersøkt. Det er en grasmyr som hviler på sand og dels direkte på fjell. Fjellundergrunnen reduserer dyrkingskvaliteten sterkt. Myrdybden her er mindre enn 2 m. Torvlagene er til dels sterkt omdannet. Bare 1/3 av arealet ble vurdert som middels god dyrkingsjord, mens resten er mindre god og dårlig.

Sogn og Fjordane fylke

Numedalsmyrene/Flateng i Vik kommune

På fjellet nordaust for Seljedalen ble et areal på ca 600 dekar undersøkt for å vurdere dyrkingsmulighetene. Området ligger mellom 800 – 900 m o.h. i sørhelling. Storparten av arealet er sand og grusavsetninger. Bare en mindre del er myr.

Både sterk helling og grunnlendt mark ned på udyrkbare undergrunn begrenser dyrkingsmulighetene. Høyden over havet er også en sterkt begrensende faktor. Arealen ble derfor karakterisert som mindre god til dårlig dyrkingsjord. Oppdyrking her vil i tilfelle også kreve kostbare veianlegg.

Sendedal/Skaret i Vik kommune

Sendedal ligger i fjellet sør for Åse i Vik. Her ble i alt 600 dekar, for det meste myr, undersøkt. Høyden over havet er fra 670 til 710 m. Den dominerende jordart er torv blandet med sand og silt.

Av de undersøkte arealer i Sendedal ble 400 dekar vurdert som middels god og 150 dekar er mindre god dyrkingsjord. Resten er ikke dyrkbart.

Skaret ligger 770 til 840 m o.h. Hele partiet ligger i nordhelling. Jordarten er for det meste myr på fjell eller morenegrus. Mesteparten av det undersøkte arealet, ca 600 dekar er mindre god dyrkingsjord.

I tilfelle de to forannenvnte dyrkings-

prosjekter skal gjennomføres, må det investeres relativt mye i veibygging.

Hjelmelandsdalen i Eid kommune

I forbindelse med en jordskifteforretning er det her planer om nydyrking av et område på omtrent 800 dekar. Dette areal ble detaljundersøkt. Fellet ligger i nordhelling mellom 200 – 275 m o.h. Omlag 40% av det dyrkbare arealet er fastmark, mens resten er myr med varierende dybde. Både fastmarka og mineralundergrunnen under myra inneholder relativt mye stein og blokk (mellom 100 og 150 m³ pr dekar). Det meste av arealet ble vurdert som mindre god dyrkingsjord, og noe som dårlig dyrkingsjord.

Møre og Romsdal fylke

Grimstad/Bjåstad i Hareid kommune

Det er her planer om starting av førdyrkingsslag. Det ble undersøkt ca 600 dekar. Området ligger mellom 365 og 510 m o.h. på fjellet nord-vest for Bjåstad og Grimstad.

Mesteparten av det undersøkte området er fastmark. Den organiske jorda er godt formoldet. Undergrunnen er siltig grusholdig sand. Steininnholdet er mellom 0 – 150 m³ pr dekar med 50 m³ som middel. Det er fallet som begrenser det dyrkbare areal. Med øvre grense på 20% fall for mindre god dyrkingsjord er det registrert tilsammen 527 dekar dyrkingsjord. Av dette kan 476 dekar karakteriseres som middels god dyrkingsjord.

Skrokken i Rauma kommune

Dette er en seterdal i 150 – 500 m høyde over havet. Det ble her foretatt oversiktmessige undersøkelser. Undersøkelsene viser at 2560 dekar er dyrkbare jord. Herav var 870 dekar middels god dyrkingsjord, mens resten er mindre god og dårlig dyrkingsjord.

Inn-Bogge i Nesset kommune

Her er et område på 260 dekar undersøkt. Herav ligger 100 dekar på østsiden

av Bogge-elva og resten på vestsiden. Området består dels av myr og dels av fastmark med steinrike grusterrasser. Oppe på terrassene er det noe myr.

En del av området er dyrkbar jord, men for det meste av mindre god og dårlig kvalitet. Arronderingen er heller ikke gunstig.

Setnes/Knutsetra i Rauma kommune

I 1982 ble det undersøkt i alt 4000 dekar mellom Setnes og Knutsetra i Isterdalen. Jorda her består av mektige lag av leir, silt og sand. Store areal er dessuten dekket med myr. Torvlagene er stort sett 2 – 3 m dype og ligger på leirjord. Elva Istra slynger seg gjennom dalen og det er dannet mange steile raviner. Det er her flere tusen dekar god dyrkingsjord.

Klovsteinmyra i Herøy kommune

Her ble 210 dekar undersøkt og 125 dekar ble vurdert som dyrkbart. Arealet ligger 1,5 km vest for gårdene på Kleppe og 100 – 125 m o.h.

Over det hele er det et morenelag av siltig sand med et steinlag på toppen. I enkelte rygger er morenelaget tynt og fjellgrunnen stikker frem i dagen mange steder. I forsenkninger mellom fjellryggene er morenelaget tykkere og det har delvis dannet seg et torvlag på 1 – 2 m. Arealet er stort sett karakterisert som mindre god dyrkingsjord.

Kraftutbyggingsprosjekter

Selskapet har i 1982 hatt relativt mange undersøkelser i forbindelse med utbygging av kraftanlegg. Ofte er disse oppdragene rekvirert etter krav fra Landbruksdepartementet, mens noen er etter direkte henvendelse fra kraftutbyggerne.

Neka/Speka/Unsetåa i Tynset og Rendalen kommuner, Hedmark

I forbindelse med samla plan for forvaltning av vannressursene har selskapet

fått anmodning om å foreta registreringer av landbruksinteresser ved utbygging av disse vassdragene. Et område på ca 4300 dekar langs elveløpene er undersøkt. Det er i dette området varierende terreng og derfor også varierende jordbunnsforhold. En del av arealene består av myr, andre arealer består av silt og fin sand, mens det også for relativt store arealer er grov sand og grus som dominerer. Regulering av vannhøyden i vassdraget vil kunne få stor innflytelse på arealene langs elveløpet. Heving av vannstanden i deler av vassdraget vil hindre jordbruksmessig utnytting av store områder.

Langs andre deler av vassdraget vil en senking føre til at arealene langs elva blir tørkesvake.

Glomstadfoss i Åmot kommune

Dette utbyggingssprosjektet er også med i samla plan. Omlag 2000 dekar er undersøkt og nivellert for å vurdere regulerings påvirkning på arealene. Jordsmonnet består for det meste av fin sand og silt som er avsatt av elva.

For visse deler av området vil det bli en heving av vannstanden, mens det for andre deler blir en senkning. Virkningen for jordbruksarealene vil derfor bli forskjellig etter hvordan vannstanden blir regulert og dessuten etter kornstørrelsen m.v. i jordsmonnet.

Søkkunda kraftverk, Stor-Elvdal kommune

Hedmark energiverk har anmodet selskapet om å vurdere konsekvensene for jordbruket ved denne utbygging. Det er Stor-Elvdal kraftlag A/L som her har planer om ytterligere utvidelse av sitt kraftverk. Det ble foretatt undersøkelser og befaringer i nedslagsfeltet for vassdraget. Konklusjonen er at svært lite dyrka og dyrkbar jord vil bli påvirket av en eventuell utbygging etter de fremlagte planer.

Gjølstadfossen og Norsfossen i Kongsvinger kommune

Dette prosjektet gjelder også samla plan. I henhold til forprosjektet for utbyggingen er det meningen å heve vintervannstanden med ca 4,5 m i Gjølstadfossen og senke vintervannstanden nedenfor Gjølstadfossen med ca 0,6 m. Utbygging etter forprosjektet vil berøre jordbruksarealer langs elva fra Kongsvinger by i ca 45 km lengde, gjennom de tre kommuner Kongsvinger, Grue og Åsnes. Her blir selvsagt også innvirkningen både negativ og positiv etter arealenes situasjon og jordas beskaffenhet på de enkelte områder. Registreringene omfatter et område på ca 50 000 dekar dyrka og udyrka mark.

Dette utbyggingsprosjektet vil ha negative virkninger på store områder. Det dreier seg om arealer som vil bli neddemt, forsumpet og som får økt teledannelse. Det er imidlertid mulig ved forskjellige tiltak, f.eks. pumpeverk og dambygging, å redusere noe av skadevirkningene.

Sundheimselven kraftverk, Vestre Slidre og Nord-Aurdal kommuner

Vestfold kraftverk arbeider med planer om regulering av Sundheimselva, Vasetvatnet og Syndinvatna. Det er forløpig antydnet en heving av Søre Syndin med 1,2 m. Dersom utbyggingen skjer i henhold til disse planer vil både dyrka og dyrkbare arealer blir demt ned eller forsumpet. Deler av disse arealene ligger imidlertid også i dag så lavt i forhold til vannstanden i de påtenkte magasinene at dreneringsforholdene ikke er tilfredsstillende. De planlagte reguleringer vil derfor medføre relativt begrenset tap av dyrka og dyrkbar jord.

Kosåna i Evje og Hornnes, Åseral og Marnardal kommuner

I forbindelse med utbyggingsplaner i Kosåna-vassdraget foretok selskapet un-

dersøkelse av i alt ca 2750 dekar fordelt på to felter på henholdsvis 2300 dekar og 450 dekar. En stor del av fastmarka er grunnlendt og bevakst med furuskog. Andre arealer består av mer næringsholdig og bedre jordsmonn.

Innen de berørte områder ble ca 300 dekar karakterisert som god dyrkingsjord. I tillegg finnes flere mindre områder med dyrkbar jord av noe svakere dyrkingsklasser. En regulering av vannstanden vil være en betingelse for oppdyrkingsmulighetene for deler av de dyrkbare arealer.

Austefjord kraftverk, Volda kommune

I forbindelse med planer om utbygging av Austefjord kraftverk fikk selskapet henvendelse om å undersøke virkningen på dyrkbar og dyrka jord. Relativt store områder langs vassdragene ble vurdert. Det ble påvist i alt 2147 dekar dyrkbar jord og 1410 dekar dyrka jord. Areal med dyrkbar jord består av omtrent halvparten god og middels god dyrkingsjord og halvparten av mindre god og dårlig dyrkingsjord. De største arealene dyrkbar og dyrka jord ligger rundt Bulingen og Eidsvatnet samt i Sundalen. Det er her mest steinfri finsand, silt, leir og torvjord. Ellers er jorda i området stort sett steinrik grusjord preget av markerte rygger. I Osdal er det mest siltig sand.

En betydelig reduksjon av vannføringen i elvene kan føre til behov for vanning av arealer i Osdal og langs Sundalselva. Ellers vil redusert vannstand være en fordel for de fleste arealene i Sundalen og for jorda ved Bulingen og Eidsvatnet.

Rauma utbyggingen – området Horgjem – Gravdehaug, Rauma kommune

Det er her foretatt registreringer og undersøkelser på et område i størrelsesorden 4600 dekar. Av dette areal er vel halvparten dyrka og resten dyrkbar jord. Oppgaven var også her å gi en vurdering av de virkninger som utbyggingen

vil få for landsbruksinteressene. Jord som ikke er dyrkbar er ikke tatt med i ovennevnte arealtall.

Breheimutbyggingen – Jostedalen

I forbindelse med samla plan har selskapet foretatt undersøkelse av Fåbergstølsgrandane i Luster kommune. Området ligger 530 m o.h. og er forholdsvis flatt. Det består av elveavsetninger med forskjellig kornstørrelse. På Fåbergstølsgrandane ble i alt 1100 dekar undersøkt og vurdert. Det ble utskilt ca 440 dekar middels god dyrkingsjord. Resten av de 1100 dekar var stort sett dårlig dyrkingsjord og delvis ikke dyrkbart.

Vurderingen av dyrkingsmulighetene bygger her på jordbunnsforholdene. For arealene med dårlig dyrkingsjord forutsettes at det blir tilført finmateriale fra arealer med rikelig siltlag. Forutsetning for en eventuell dyrking i området er en omfattende regulering av elva og vedlikehold av kanaler og forbygninger.

Det foreligger fra tidligere forslag om flytting av finmateriale fra Fåbergstølsgrandane til arealer som ligger nærmere gårdsbrukene i Jostedalen. Det ble derfor vurdert hvor store kvanta finmateriale som eventuelt kan nyttes på denne måte. Det vil dreie seg om ca 220 000 m³.

Kraftutbygging i Røldal/Suldal

A/S Norsk Hydro rekvirerte undersøkelse av et område i Kvanndalen i Suldal. Det ble her undersøkt ca 375 dekar jord som fordeler seg på et større sammenhengende og noen mindre felter. Høyden over havet dreier seg om 600 – 700 m. Jordsmonnet består som oftest av et humuslag på toppen av 10 – 30 cm med silt og sand. Stein- og blokkinnholdet varierer en del, men stort sett er dette moderat på det dyrkbare arealet.

Om lag 200 dekar vil kunne unyttes til dyrking hvis kraftutbyggingen medfører vei gjennom Kvanndalen.

Forskjellige anlegg

Militært øvelsesområde i Nord-Fosen, Namdalseid, Verran, Åfjord, Roan og Osen kommuner

Det norske jord- og myrselskap fikk henvendelse fra et landbruksfaglig utvalg om å foreta undersøkelse av dyrkbare arealer innen dette store området. Feltets samlede areal utgjør ca 550 km².

En del av arealet kan ikke nyttes som beite ved en eventuell utbygging som planlagt. Formålet med undersøkelsen var derfor å påvise alternative dyrkingsarealer til erstatning for beite som eventuelt går tapt.

Det ble foretatt undersøkelse av vel 28 000 dekar. Av dette areal ble 1280 dekar klassifisert som god dyrkingsjord, 4900 dekar som middels god dyrkingsjord, 10 560 dekar som mindre god dyrkingsjord og 11 410 dekar som dårlig dyrkingsjord og ikke dyrkbar jord. Vel 18 000 dekar ligger i statsallmenning, mens 9800 dekar er i privat eie.

I tillegg til dette oppdraget fikk selskapet anmodning fra Direktoratet for vilt og ferskvannsfiske i Trondheim om å foreta markarbeidet for viltundersøkelse i det planlagte regionfelt. Denne anmodning ble mottatt og en av selskapets konsulenter var opptatt i ca 3 måneder med slike undersøkelser. Selskapets konsulent leverte en skriftlig rapport som inngår i Direktoratets hovedrapport vedrørende dyrelivet innen feltet. Dessuten vil resultatene av undersøkelsene gå inn i den generelle viltbiotopkartlegging som pågår i regi av viltkonsulenten i fylkene.

Brandsetdalen, Voss kommune

I forbindelse med planer for utvidelse av et militært skytefelt ble det foretatt undersøkelser og registrering av dyrkbar jord i Brandsetdalen.

Det ble registrert i alt 6890 dekar dyrkbar jord. Hele 4360 dekar av dette arealet er dårlig dyrkingsjord som krever planering, fjerning av store mengder stein og

tilføring av organisk materiale såfremt det skal foretas oppdyrking. Av restarealet ble 760 dekar vurdert som middels god dyrkingsjord og 1470 dekar som mindre god dyrkingsjord.

Dessuten ble verdien av beitet karakterisert. I alt 14 000 dekar i fjellet ble vurdert som middels godt og godt sauebeite. Med en tetthet på 50 – 60 dyr pr 1000 dekar vil dette gi plass til 700 – 800 sau. Nå beiter omalg 200 dyr på dette arealet.

Idrettsanlegg i Bykle kommune, Aust-Agder.

Det er planer om å bygge nye grusbaner både i Bykle sentrum og på Hovden. Idrettsanlegget på Hovden skal i tillegg ha skøytebane.

Selskapet har undersøkt de aktuelle områdene som består av en del myr med dybde på 1,0 m. Det er anbefalt at torvmassene bør fjernes før anlegg av banen, slik at problemene med ujevne setninger unngås.

Idrettsanlegg i Fitjar kommune, Hordaland

Fitjar kommune ønsker å utvide og bygge ut idrettsanlegg i sentrum av kommunen. Selskapet har undersøkt arealer som består dels av mineraljord og dels av dyp myr som har gitt ujevne og lite tilfredsstillende forhold på banen i dag. Selskapet anbefalte å skifte ut torvmassene og heller ta en større anleggskostnad nå enn å få kostbare og vanskelige vedlikeholdsarbeider senere.

Idrettsanlegg ved Rindal skole, Rindal kommune, Møre og Romsdal

Selskapet har undersøkt et ca 18 dekar stort myrareal ved Rindal skole hvor det er planer om å bygge et idrettsanlegg til bruk for skolen og for bygda. Det er forholdsvis stort fall på terrenget her og for å unngå å få fylling over dyp myr er det anbefalt å fjerne torva før fylling og

planering. Fylling på myr vil alltid gi setninger og det vil være vanskelig å oppnå stabil overflate.

Gravplass i Frei kommune

Det norske jord- og myrselskap har undersøkt et areal på vel 28 dekar med tanke på anlegg av ny gravplass i Frei kommune. Storparten av arealet består av myrjord, mens fastmarksarealene er leirfattig silt og sand.

Fastmarksarealet egner seg derfor relativt godt til formålet, men derimot må det fjernes ca 15 000 m³ torv fra myrområdet. Dette kvantum må fylles tilbake med mineraljord før eventuelt anlegg av gravplass kan tilrådes. Det må dessuten foretas en del planering av området.

* * *

Selskapets virksomhet innen området undersøkelser og planlegging vedrørende utnyttelse av arealene til jordbruk, skogbruk eller andre formål har også i 1982 vært ganske omfattende. Det er vanskelig å angi eksakte tall over arealene før rapportene foreligger. De er under arbeid når dette skrives. En oversikt viser at ca 45 000 dekar er detaljundersøkt og ca 150 000 dekar er med i de oversiktsmessige undersøkelsene. Det er relativt store arealer som blir oversiktsmessig registrert i forbindelse med planer om vannkraftutbygging.

Selskapet har siste året hatt en rekke senkingssaker til behandling. Det er utarbeidet kanalplaner for betydelige arealer både av dyrket og dyrkbar jord.

Selskapet foretar beregning av vannføring, kanaldimensjoner og masser som må graves ut i de enkelte tilfeller. Det er spesielt i Nordland fylke at selskapet har hatt mange slike saker i 1982.

Torvdriften

Torv til energiformål

Utnyttelse av torv til brensel er for tiden ikke særlig aktuelt i vårt land. Det foregår noe torvskjæring til husbrensel, bl.a. på Smøla, samt i Lofoten og Vesterålen.

Sammenlignet med den intensive torvstikking og maskinmessige torvfremstilling som foregikk under og like etter siste krig, er nåværende uttak av torv til brensel ubetydelig.

På grunnlag av inntrykk fra reiser m.v. anslår vi årets fremstilling av torv til brensel å være lik foregående år - dvs. ca 3000 m³ eller ca 1000 tonn.

Torv til dyrkingsformål

Under denne gruppe regner vi all torv som går til vekstmedium og jordforbedringsmidler, samt torv som brukes til fremstilling av plantebriketter m.v.

Etter de oppgaver som selskapet har fått inn, ligger leveransene fra de norske torvfabrikker omtrent likt med foregående år, dvs. ca 250 000 m³. Derimot har importen av torv (iflg. oppgaver fra Statistisk Sentralbyrå) gått tilbake med 15 000 m³ til ca. 130 000 m³. Endelig har vi et betydelig uttak av torv direkte fra torvforekomster til matjord, jordforbedring og plantedyrking. Vi regner dette kvantum likt med foregående år, eller ca. 50 000 m³.

Den samlede leveransen av torv vil etter dette utgjøre ca. 430 000 m³ beregnet som løs vare før pressing.

Opgavene fra Statistisk Sentralbyrå viser at importen i desember er noe lavere enn normalt de siste årene. Enkelte norske produsenter har varslet om større lageroppbygning av torv enn tidligere i slutten av året. Dette kan tyde på at det var noe mindre forhåndskjøp for 1983-sesongen. Vi har vanskelig for å tro at forbruket av torv totalt er redusert, selv

om det meldes om at steinull har overtatt en del av torvas plass hos veksthusgartnerne. Dette vil man få svar på etter at flere års statistikk kan sammenlignes. Foreløpig må vi nøye oss med å konstatere at den stadige økningen av torvforbruket som vi har hatt en rekke år muligens er i ferd med å stagnere.

Siste sesong var gunstig for torvproduksjonen innen Østlandsområdet. Vi antar derfor at betydelige kvanta råstoff ligger på lager for produksjon og leveranse kommende vår.

Erfaringene fra sommeren 1982 tyder på at vakuumbøsting av løsharvet torvmateriale, er en metode som har kommet for å bli på torvmyrene innen Østlandsområdet. Metoden krever relativt stabilt og tørt klima om sommeren. Det er i årsmeldingen for 1981 gitt en omtale av denne metoden.

Selskapet har i 1982 hatt en del undersøkelser og veiledningsoppgaver vedrørende torvdriften. Dessuten har selskapet i samarbeid med Nord-Trøndelag fylkeskommune foretatt registreringer av ressursene av nyttbar torv i nordre del av Nord-Trøndelag. Lignende arbeid ble utført for Hedmark i 1981.

Arbeidet i Nord-Trøndelag går under «Torvprosjekt i Nord-Trøndelag». Det er nedsatt et utvalg som senere skal vurdere mulighetene for torvproduksjon på bakgrunn av resultatene av registreringene.

Det er i 1982 oppstartet en ny torvbedrift i Stjørdal, Norsk Torvindustri A/S. Denne bedriften planlegger en ny bedrift på Namsskogan.

Torvindustri Nord-Norge A/S arbeider videre med sitt store anlegg på Andøya, som etter planene skal produsere over 350 000 m³ torv årlig for eksportmarkedet.

Endelig er et mindre anlegg, Østerås

Torvfabrikk A/S, Storsteinnes i Balsfjord, under oppbygging.

Det er følgelig mye som tyder på full markedsdekning av torv fra norske fabrikker relativt snart. Vi må derfor forvente en hard konkurranse, som vil gå både på priser og kvalitet. Torvimporten vil her spille en stor rolle. Det er vel grunn til å tro at de fabrikker som holder

god kvalitet vil gå seirende ut av denne situasjonen. De fleste norske fabrikkene har relativt god kvalitet. Hvis det kommer mye dårlig kvalitet inn på markedet vil dette kunne føre til at veksthusgartnerne fortsetter overgangen til steinull som vekstmedium. Andre dyrkingsmetoder er også inne i bildet.

Bureisingsfeltene

Anleggsvirksomheten på bureisingsfeltene har vært omtrent på samme nivå som tidligere år. Interessen for kjøp av parseller til nye bruk er fortsatt stor. Det har imidlertid vært vanskelig å få tilsagn om lån og tilskott til bureising. Dette pga. konkurranseforhold om midlene mellom vanlige utbyggingsbruk og bureisingsbruk. Dette har preget oppstartingen av nye bruk helt siden 1980.

Pristigningen har dessuten medført at det er vanskelig å få «endene til å møtes» ved finansieringen av utbyggingen. Uten at bureiserne selv har en betydelig egenkapital går det ikke.

Selskapet mener at arbeidet med tilrettelegging av nye bruksparseller bør fortsette. Det har derfor foregått både kanalisering, veibygging og leplanting på flere av feltene. Dessuten har selskapets maskiner utført arbeid for bureisere på parseller som allerede er solgt.

Vi vil nevne litt om virksomheten som har vært på feltene.

Finnseterfeltet, Kvæfjord

Her stoppet arbeidet opp for to år siden pga. protester fra reindriftsnæringen. Det er nå kommet i stand avtale etter forhandlinger som ble avsluttet i 1982. Vi regner derfor med at leplantingen vil starte opp igjen i 1983. Avtalen medførte at selskapet måtte omdisponere en del arealer til flyttelei for rein.

Tidligere utført leplanting på dette feltet ble gjødslet i 1982. Statens leplantingskonsulent som var på befaring siste sommer, ga uttrykk for at han stort sett var fornøyd med plantene.

Forfjordfeltet i Andøy

På dette feltet ble det bygd 845 m bureisingsvei i 4 m bredde. På et bruk er det gravd 1650 m kanal med samlet gravemasse 7800 m³. Videre er det foretatt opprensning og utdyping av en bekk i 200 m lengde – gravemasse 600 m³.

Under jordskiftesak på feltet ble selskapet pålagt å legge i alt 8 kanaloverganger med rør. Overgangene er 10 m brede. Dette arbeid ble utført i 1982. Overgangene skal tjene ferdsele til utmarka.

Leplantingen fortsatte i 1982. Det ble gravd i alt 2150 m plantegrøfter og utført en del jordarbeiding og grøfting med maskin på timebasis, i alt 100 timer. Det ble i 1982 nedsatt i alt 7300 planter i lebeltene. Leplantingene ble gjødslet i 1982. Det gamle plantefeltet som er kalt Thurmann Moe's minne ble også gjødslet. Både dette feltet og de nye leplantingene viser en tilfredsstillende utvikling. Instruktøren i skogbruk og elever ved Kleiva landbruksskole utførte gjødslingen.

Middagsfjellfeltet i Andøy

På dette feltet har det ikke vært noe anleggsarbeid i de senere årene. Leplantingene ble gjødslet i 1982.

Selskapet har deltatt i en grensegangssak som ble avsluttet i 1982.

Holmstaddalen i Sortland

Under en utløsningssak for torvretter, ble selskapet pålagt å bygge en kombinert torv- og avlingsvei og foreta en del kanalisering. Veien ble ferdigbygget i 200 m lengde og det ble gravd 590 m kanal (gravemasse 2360 m³, herav fjell 18 m³). Dette arbeid er dermed slutført.

Oshaugdalen i Sortland

På dette feltet er det bygd to avkjørslers og 30 m til byggeplasser. Den planlagte kanalisering for hele feltet ble slutført med graving av 1280 m i 1982.

For leplanting ble det i 1982 gravd 3400 m plantegrøft med utlegging av torv til plantingene. Det ble dertil satt ut 7000 planter og gjødslet ved hver plante.

De eldre skogplantingene på feltet står meget bra. Det vil i 1983 bli utført ryddingshugst for løvskog.

Sundøyfeltet i Leirfjord

På dette feltet har bygging av avkjørslers og veier til tunområder fortsatt. En kombinert avlings- og vedlikeholdsvei til et vannavløp som gjør skade, er også fortsatt i 1982. Stadig regnvær har gjort disse arbeidene vanskelig. Det er dessuten gravd suppleringskanaler på to bruk.

Jordskifteverket fullførte grensemerkingen og eiendomsbeskrivelsen for feltet i 1982.

Feltene i Trøndelag

Selskapet har ikke hatt anleggsarbeid på Trøndelagsfeltene i 1982. Det har derimot vært en del saker av administrativ karakter for distriktskonsulentene som har ansvaret for feltene.

På *Nerskogen* i Rennebu kommune, har kraftutbyggingen skaffet selskapet en del arbeid, bl.a. grenseordninger og et kraftlinjeskjønn. Av selskapets restarealer er det utparsellert tre bruksparseller, mens

en del arealer foreløpig er udisponert. Et salg av tilleggsjord til en ny bruker er ordnet i 1982.

Det ble siste året utført jordundersøkelser i *Varghiet*, Bjugn kommune. Tidligere er arealene på *Aursjødalsmyrene* i Verran og Rissa kommuner, og på *Børmarkfeltet* i Åfjord kommune undersøkt. Disse undersøkelsene vil danne grunnlag for utarbeidelse av forslag til «utbyggingsplaner» for feltene.

For en del av selskapets restarealer i Overhalla er forslag til disponering sendt til Landbrukskontoret i kommunen. Forslaget bygger på jordundersøkelser som ble foretatt i 1981.

Feltene i Trysil

I *Toråslia* er det gravd 1200 m kanal og åkergravd 30 dekar nyland. Det har dessuten foregått etterarbeid på 100 dekar som derved ble klar for såning i 1982. Selskapets feltbestyrer melder at aktiviteten er meget god på de 6 brukene som nå er etablert. Driftsbygninger ble fullført på to bruk i 1982.

I *Rysjølia* er fornyelsen av to gamle driftsbygninger med tilbygg fullført i 1982. På et tredje bruk kom det ny eier i 1981. Her er det ryddet og planert en god del av gjengrodd tidligere dyrka mark. Utvidelse av driftsbygning er under planlegging.

Selskapets feltbestyrer understreker at brukerne på dette feltet har vært sterkt plaget av ulveangrep på husdyrene i 1982. Dette har ført til at utmarksbeitet ikke kan nyttes. Både storfe og sau måtte tas heim tidlig på sommeren.

Øket aktivitet på feltet har medført etterspørsel etter tilleggsjord. Feltbestyreren har derfor undersøkt selskapets restarealer på feltet, i alt ca 1000 dekar. Omlag halvparten er vurdert som brukbar dyrkingsjord. Det er bratt terreng og stort innhold av blokk og stein som begrenser dyrkingsmulighetene.

I *Østby*, *Grønåsen* og *Gjedsjøberget* har

Oversikt over stillingen på feltene pr. 31. desember 1982

SOLGT

Felter	Kommune	Kjøpt år	Areal i alt dekar, innkjøpt	I alt dekar	Antall bruk	Tilleggs- jord m.v. dekar	Ledig areal ialt dekar	Merknader
Tøråslia og Formoteigen	Trysil	1942/52	8 530	5 530	6	3 425	3 000	
Rysjølia	Trysil	1936/37	6 132	5 063	13	15	1 069	
Grønåsen og Gjetsjøberget	Trysil	1936	8 470	5 129	16	1 415	3 341	
Bergdal	Selje	1941	861	287	1	—	574	
Stavik, Hatle, Skelbrei, Åsheim	Fræna	1935/66	3 936	3 834	8	2 080	1 02	
Elnes - Kroknes	Fræna	1965/66	388	305	—	305	83	
Haugland	Aukra	1936	3 928	2 856	9	672	1 072	
Gådalen	Eide	1937	630	377	1	135	253	
Aspås - Blikås	Gjemnes	1961	1 710	685	2	200	1 025	Bortleid 400 dekar
Smølafeltene	Smøla	1930/36	28 314	16 793 ¹⁾	37	650	11 521	¹⁾ Forsøksgården Molstad medregnet
Børmark	Ålfjord	1938	18 150	7 596	5	—	10 554	
Sørøyåsen og Lauvåsen (Nerskogen)	Rennebu	1934/39	16 827	12 446	25	410	4 381	Bortleid 480 dekar
Tramyr	Overhalla	1927/43	6 273	5 522	23	570	751	Bortleid 197 dekar
Myran	Nærøy	1957	550	—	—	—	550	Bortleid 550 dekar
Justad- og Åkvikmyra (Sundøy)	Leirfjord	1958	3 200	42	—	42	3 158	
Holmstaddalen	Sortland	1933	4 394	3 928	24	145	466	
Oshaugdalen	Sortland	1938	1 184	—	—	—	1 184	
Skagmyr	Hadsel	1943	736	—	—	—	736	
Jørstad	Bø	1938	1 155	160	—	160	995	
Middagsfjell	Andøy	1954	3 626	—	—	—	3 626	
Buksnes- og Førforddalen	Andøy	1942/44	14 574	124	—	124	14 450	
Finnsøter	Kvæfjord	1937	1 379	—	—	—	1 379	
Eldre felter, ialt 46 i 33 kommuner		1912/62	108 015	107 774	440	28	241	Mindre restarealer
			242 962	178 451	610	10 376	64511	

det vært liten aktivitet med dyrking o.l. Av i alt 15 bruk er tre i god drift. Det arbeides med å skaffe disse tre brukene tilleggsjord fra selskapets arealer.

Feltbestyreren har deltatt i grendemøte på feltet for å stimulere aktivitetene. Møtet fikk god oppslutning og vil forhåpentlig virke til øket aktivitet.

Dette feltet ble flyfotografert for økonomisk kartverk i 1982 og en del grensmerking ble utført.

Smøla-feltene

Utbyggingen på brukene har fortsatt i noenlunde samme tempo som tidligere, men utviklingen har vært preget av den økonomiske situasjonen. Det har vært vanskeligere å få lån og tilskott. På den annen side synes grønnsakdyrkingen i enkelte tilfeller å ha gått foran utbyggingen av brukene. Det er særlig ved to bruk at det har gått seint med husbyggingen.

På Smøla er det for tiden i alt 4 nye bureisingsbruk under oppbygging, to på Moldvassheia og to på Kongsvollfeltet.

Hauglandfeltet, Aukra kommune

Det er nå 5 parseller klare for bureising på dette feltet. Hver parsell har ca 200 dekar dyrkbar jord.

I løpet av 1982 ble det gravd 1960 m åpen kanal og nedlagt 180 m 400 mm betongrør som avløp på et av brukene.

Opprenskingsarbeidet på flyplassområdet som selskapet kjøpte av Aukra kommune, er fullført. Det er dette areal som sammen med selskapets eldre arealer i Aukra, gir grunnlag for i alt 5 bruksparseller. Selskapet har stadig forespørslser om parseller til bureising, men den økonomiske situasjonen gjør det mer betenkelig å sette i gang utbygging.

Et bruk som stort sett ble gjort ferdig i 1981 har vært i full produksjon storparten av 1982.

Aspås/Blikås, Gjemnes kommune

Det har her vært en jevn utvikling på to bruk som ble oppstartet i 1979. Et fellesbeite som leier jord av selskapet, har nå vært i drift i mange år.

Selskapet har en del restarealer på Aspås/Blikås-feltet. Disponeringen av dette areal er enda ikke fastlagt. Selskapet har vært i forhandlinger om å kjøpe til noe mer areal slik at det blir plass til to nye bruk. Problemene har vært at fredningsinteressene også ønsker å beslaglegge de arealer selskapet forsøker å få kjøpe. Det ble likevel startet klargjøring av en bruksparsell i tillegg på dette feltet i 1982. Det er i den forbindelse gravd vel 2000 m kanal.

Godalen i Eide kommune

På dette feltet har selskapet fremdeles en bruksparsell ledig. Parsellen ble tilbudt en søker i 1982, men denne trakk senere søknaden tilbake på grunn av tilgang på annen eiendom.

I forbindelse med klargjøring av denne parsellen ble det i 1982 gravd 1090 m kanal og lagt flere stikkrenner. Parsellen er derfor nå klar for oppstarting.

*

Som allerede nevnt, har bureisingsvirksomheten vært preget av vanskeligere økonomi for oppstarting av nye bruk. Det synes derfor naturlig å avvente situasjonen. Selskapet har likevel funnet det riktig å gå videre med forberedelser på feltene slik at man har parseller klare når det eventuelt blir mer aktuelt med bureising igjen. Situasjonen på feltene er angitt i egen tabellarisk oversikt.

Maskinvirksomheten

Det er i tidligere årsmeldinger nevnt at selskapets maskinvirksomhet har vært under nedbygging. På de aller fleste feltene har derfor maskinvirksomheten i 1982 foregått med innleide maskiner på akkord eller timebasis. Dette maskinarbeidet er nevnt under hvert enkelt felt.

I Møre og Romsdal har selskapet fortsatt en Brøyt beltegraver som det har lyktes å holde i fullt arbeid. Denne maskinen har utført kanalgraving på feltene i Aukra, i Godalen og på Aspås/Blikås. Det er i alt gravd noe over 5000 m kanal på disse feltene. I tillegg er det utført kanalisering og dyrking for bureiserne på Aspås/Blikås-feltet i tilsammen 420 timer.

Selskapet har fast kjører til denne maskinen. Den har utført et utmerket arbeid også i 1982. Det byr imidlertid på visse

vanskeligheter å skaffe arbeid til maskinen på grunn av den krise som også har inntrådt når det gjelder arbeidsoppgaver for maskinentreprenørene.

Selskapet har dessuten en Brøyt gravmaskin og en traktorgraver av eldre type i Trysil. Disse maskinene har vært en del i bruk på leiebasis. Selskapets feltbestyrer har som oftest vært kjører. Det har vist seg nyttig for utbyggingen av brukene i Tøråslia at dette maskinutstyret har kunnet stå til disposisjon.

Det arbeides for å få avhendet disse maskinene til kjører som kan ta på seg arbeid for jordbruket i Trysil. Tiden er imidlertid ikke gunstig for dette nå. Det er vanligvis nok maskiner til disposisjon på grunn av de innskrenkninger som har foregått ellers i den øvrige anleggsvirksomheten.

Sluttbemerkninger

Vi har i årsmeldingen søkt å gi en oversikt om selskapets virksomhet. Opplysningene om de enkelte feltene som er undersøkt og om virksomheten vedrørende bureisingen m.v. bygger stort sett på kortfattede rapporter fra selskapets konsulenter.

Det vil fremgå av meldingen at virksomheten har vært relativt omfattende også i 1982. Samlet antall undersøkelser som er utredet ved rapporter og karter m.v. er noe over ett hundre i antall. Det sier seg derfor selv at skrivning av rapporter, teknisk arbeid med karter og sluttproduksjon av rapportene, representerer et meget stor arbeid som selskapets kontorpersonele har tatt seg av. Mange rapporter går ut i et meget stort antall, eksempelvis er noen rapporter vedrørende arealer som blir berørt av vannkraftutbygging, produsert i flere hundre kopier.

Vi føler grunn til å takke selskapets forbindelser for et særdeles godt samarbeid og hjelp. Det er riktig å nevne de tre institusjoner som medvirket ved gjennomføringen av fagmøtet om dyrkajordas kulturtilstand den 18. og 19. november 1982, nemlig Institutt for jordkultur, Norsk forening for jordforskning og Statens fagtjeneste for landbruket. De to førstnevnte ytet faglig bistand, mens sistnevnte sto for et omfattende teknisk arbeid. Vi er også foredragsholdere og møteledere stor takk skyldig.

Vi takker for øvrig alle andre institusjoner og enkeltpersoner som selskapet har hatt kontakt med i året 1982, ikke minst er det grunn til å nevne Landbruksdepartementet og den ytre landbruksetat på fylkes- og kommuneplan.

Hellerud i Skedsmo 11. mars 1983.